

2009–2010

Diabetesliitto 2009–2010

Tavoiteohjelma 2011–2015

2011–2015

Diabetes Suomessa

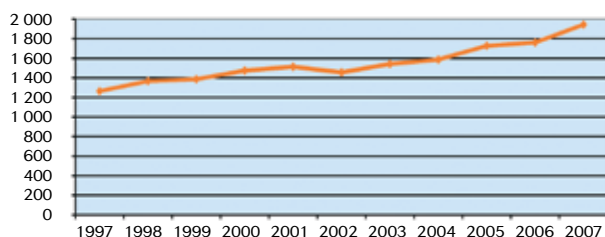
● Diabetes todetaan joka vuosi yhä useammalla suomalaisella eli diabeteksen ilmaantuvuus lisääntyy, ja samalla diabeetikkojen määrä väestössä suurenee eli diabeteksen esiintyvyys kasvaa. Tyypin 1 ja 2 diabetes lisääntyvät lähes yhtä nopeasti.

Tyypin 2 diabeteksen yleistymisen taustalla ovat nyky-yhteiskunnassa vallitsevat, ylipainoon johtavat ruokailu- ja liikuntatottumukset sekä väestön ikääntyminen. Elintavat ja ikävuosien karttuminen lisäävät diabetesriskiä perinnöllisesti alttiilla ihmisillä. Tyypin 2 diabetesta voi ehkäistä tai myöhentää elintapamuutoksia.

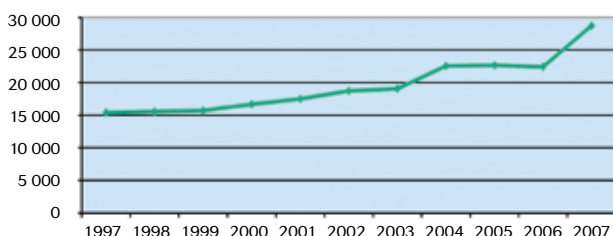
Tyypin 1 diabeteksen syitä, yleistymistä ja ehkäisyä koskeva tutkimus etenee lupaavasti.

● Diabeetikoiden määrä on kasvanut myös siksi, että sairastuneet tunnistetaan aiempaa tehokkaammin, kun sairastumisriskin arviointeja tehdään paljon tyypin 2 diabeteksen riskitestin avulla. Lisäksi parantuneen hoidon ansiosta diabeetikoiden elinikä on kasvanut.

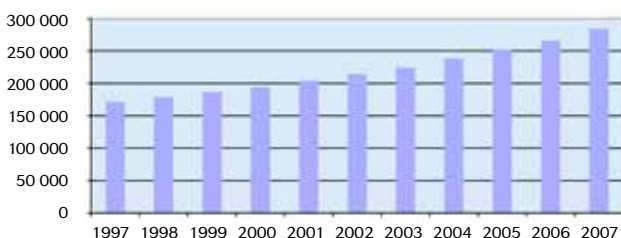
Insuliiniriippuvaiset diabeetikot

Ei-insuliiniriippuvaiset diabeetikot

Diabeetikoiden kokonaismäärä

Diabetesliitto on haasteiden edessä

● Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ollaan järjestämässä Suomessa uudelleen, ja myös väestö- ja elinkeinorakenne on muutoksen tilassa. Kunnat ja valtio sekä yksityinen sektori kohdistavat suuria odotuksia vapaaehtoiseen kansalais- ja järjestötoimintaan. Samaan aikaan järjestöjen toimintaedellytyksiä pyritään kuitenkin kaven-

tamaan ja asettamaan ne samaan asemaan kuin yksityiset palveluja tuottavat yritykset. Yleishyödyllistäkin toimintaa määritellään kilpailutuksen ja verotuksen kautta.

● Perinteinen yhdistystoiminta ei puhuttele suomalaisia entiseen tapaan. Myös Diabetesliiton jäsenyhdistysten jäsenmäärän kasvu on hidastunut, vaikka diabeetikoiden lukumäärä kasvaa jatkuvasti. Diabetestietoa etsivälle on olemassa monia vaihtoehtoisia tietolähteitä, ja sosiaalisen kanssakäymisen muodot ovat muutoksessa internetin käytön yleistymisen myötä. Myös Diabetesliiton ja sen jäsenyhdistysten tulee seurata yhteiskunnan muutosta ja vastata ihmisten tarpeisiin toimintaansa kehittämällä.

Kansallinen diabetesohjelma Dehko saa jatkoa

● Diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisohjelma, Dehko päättyy vuoden 2010 loppuun, ja vaikka edistystä on tapahtunut, kehitettävää jää vielä tulevaisuudessakin. Niinpä huhtikuussa 2009 Aivohalvauksen ja dysfasialiiton, Diabetesliiton ja Sydänliiton solmivat aiesopimuksen yhteisestä ohjelmasta, jolla edistetään suomalaisten valtioterveyttä ja parannetaan hoitoa ja kuntoutusta kunkin liiton omalla toiminta-alueella. Ohjelmalle haetaan RAY:n rahoitusta vuodesta 2012 eteenpäin.

Dehko selvitti: diabeteksen hoidon taso vaihtelee paljon

● Dehkon tuorein laatuselvitys lasten diabeteksen hoidosta kertoo, että sairaalajaksoja ja vakavia liian matalia verensokeritasoja ja happomyrkytyksiä oli vuonna 2008 vähemmän kuin aikaisemmin. Huono uutinen oli, että lasten pitkäaikaissokerit ovat kääntyneet huonompaan suuntaan ja hoitotulokset riippuvat paljon hoitopaikasta. Joka viidennellä yli 12-vuotiaalla diabeetikkolapsella oli kohonnut verenpaine ja joka kuudes lapsi oli ylipainoinen.

Vuoden jokaisena viikkona sairastuu kymmenen suomalaislasta diabetekseen.

● Myös aikuisten diabeetikoiden hoitotasapainoissa on vuoden 2008 laatuselvityksen mukaan huomattavia alueellisia eroja. Tyypin 2 diabeetikoiden verensokeritasot ovat parantuneet ja veren kokonaisrasva-arvot korjautuneet 2000-luvulla, mutta painonhallinnassa, verenpaineen ja LDL-kolesterolin hoidossa on edelleen ongelmia. Myös tyypin 1 diabeetikoiden valtimotauririski on korkea, mikä johtuu korkeasta LDL-kolesterolista, kohonneesta verenpaineesta ja tupakoinnista. Lisäsairauksia kehittyi diabeetikoille merkittävästi vähemmän kuin ennen, kiitos varhentuneen ja tehostuneen hoidon.

DEHKO-päivät Tampere-talossa tammikuussa 2009 oli ohjelman kolmas suurkatselmus, osallistujia oli yli 700. Kymmenvuotinen diabetesohjelma päättyi Finlandia-talossa 31.1–1.2.2011 järjestettäviin Dehko-päiviin.

- Vuoden 2009 alussa valmistui Dehkon 2D -hankkeen eli D2D:n loppuraportti, ja sitä on välitetty laajalti tyypin 2 diabeteksen ehkäisyn parissa työskenteleville tahoille. Dehkon FinDM II -tutkimus tuotti uutta tietoa diabeteksen ja lisäsairauksien esiintyvyydestä ja ilmaantuvuudesta. *Diabeteksen kustannukset Suomessa 1998–2007* -tutkimuksen tuottamaa tietoa hyödynnetään tehokkaasti yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämiseksi.

Dehkon koulutustyöryhmä antoi 2009 suositukset terveydenhuollon *diabeteskoulutuksen* järjestämisestä.

Diabetesliitto vaikuttaa diabeetikoiden asioihin

- Vuonna 2009 Diabetesliitossa otettiin kantaa
- diabeetikolasten vammaistuen myöntämiskriteereihin
 - Tapaturmavakuutuslain haittaluokkauudistukseen
 - diabeetikon ajoterveysasioihin
 - elintarvikkeiden pakkausmerkintöihin
 - valmisteilla oleviin terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltolakeihin
 - hoitovälinejakelun ongelmiin
 - diabetesta sairastavien lasten koulupäivän aikaisen hoidon järjestämiseen

- Diabetesliitto oli kantava voima myös järjestöjen yhteisen internetissä julkaistun sosiaaliturvaoppaan laatimisessa.

Syksyllä 2009 liitto järjesti yhdessä eduskunnan diabetestyöryhmän kanssa kansanedustajille diabetesseminaarin diabeteksen hoidon kustannuksista.

Kansalaisjärjestö viestii ja kokoaa ihmisiä yhteen

- Diabetes-lehti täytti vuoden 2009 helmikuussa 60 vuotta, ja sen levikki oli osapuilleen sama kuin edellisvuonna eli noin 61 000. Lehden tunnetuksi tekemistä diabeetikojen parissa tuleekin tehostaa.
- Internetsivut www.diabetes.fi tarjoavat tietoa diabeteksen ehkäisystä ja hoidosta sekä järjestön toiminnasta. Sen Kohtauspaikka-keskustelupalstalla vaihdetaan mielipiteitä välillä kiivaastikin, esimerkiksi diabeetikon ruokavaliosta.

- Maailman diabetespäivää vietettiin jälleen 14. 11. insuliinin toisen keksijän Frederick Bantingin syntymäpäivänä. Kansainvälisen diabetesliiton, IDF:n, WHO:n ja YK:n maailmanlaajuisen teemapäivän kansainvälisenä iskulauseena oli Diabetes – ymmärrä ja hallitse.

- Liiton uusimmat julkaisut painottuvat terveelliseen ravintoon: 2009 myyntiin tulivat Kalaa, kanaa ja kasviksia -keittokirja, Diabetes ja keliakia – Ruokaopas, Ohje ateriatablettien käyttäjille -repäisylehti sekä Hiilarivisa-kuvataulu hiilihydraattien arvioinnin ohjaukseen. Tyypin 2 diabeteksen riskiryhmille suunnatun Tunnetko diabeteksen? -lehden menekki oli noin 40 000, ja diabetesriskiteitä välitettiin noin 200 000.

- Järjestöosastolla aloitti 2009 kolme uutta työntekijää: järjestöjohtaja ja kaksi järjestösuunnittelijaa. Nykyisin koko järjestöosasto työskentelee tiiminä Diabeteskeskuksessa ja järjestösuunnittelijat lähtevät kentälle Tampereelta käsin.

Jäsenistön palveluksessa, vasemmalta lukien: järjestöpäällikkö Tuula Lehto, järjestösuunnittelijat Petteri Bjurström, Kati Multanen ja Mari Noppa, järjestöjohtaja Janne Mikkonen sekä jäsensihteerit Juha Mattila ja Anneli Mäkinen.

- Jäsenhankintakampanjalla onnistuttiin kasvattamaan jäsenmäärää 1 441:llä, kun tavoite oli 10 000 uutta jäsentä.

Diabetesliitto järjestää kautta vuoden erilaisia tilaisuuksia omahoidon tueksi ja mahdollisuuksia toisten diabeetikoiden ja heidän läheistensä tapaamiseen: vuonna 2009 ohjelmaan kuuluivat liikuntatapahtumat, lastenleirit, diabetestietojen päivityspäivät, perheviikonloput ja parisuhdekurssit.

Diabetesliitto kursittaa, kuntouttaa, neuvoo ja kouluttaa

- Diabeteskeskuksessa on järjestetty sopeutumisvalmennusta jo 30 vuotta. Diabeteskursseille osallistui vuonna 2009 noin 1 400 henkilöä. Osallistujat saivat diabeteskursseista Tampereella paljon irti: kurssityypistä riippuen noin joka toinen palautetta antaneista piti kurssia erinomaisena ja noin joka toinen hyvänä.

- Soittajille vielä vuonna 2009 maksuttomaan *neuvontapuhelimeen* vastasi diabeteshoitaja kolmena päivänä viikossa noin kahdeksan kuukauden ajan. Soittajia oli noin 1 200, ja heistä seitsemän kymmenestä oli diabetesta sairastavia.

● Diabeteskeskuksessa järjestettäviin koulutuksiin osallistui 2009 noin 450 terveydenhuollon ammattihenkilöä. Heiltä saatujen palautteiden keskiarvo oli 4,3 (asteikolla 1 = huono ja 5 = erinomainen). Terveystieteiden ja erilaisten yhteisöjen tarpeisiin räätälöitiin koulutuksia ja asiantuntijaluentoja, osin yhteistyössä koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Nämä työyhteisöissä toteutetut koulutukset tavoittivat yli 4 400 kuulijaa.

● Diabetesliitto tukee Diabetes Keskustelut -ryhmäohjauksellista levittämistä Suomessa myymällä kouluttaja- ja asiantuntijapalvelujaan ohjelmalle. Vuoden 2009 loppuun mennessä oli koulutettu noin 500 ammattilaista ryhmän ohjaajiksi ja keskustelukarttojen käyttöön.

Virkeyttä hoitoon -kursseille voivat hakeutua sekä alle että yli 65-vuotiaat eläkkeellä olevat diabeetikot läheisineen.

Diabetes yhdistää yli rajojen

● Kansainvälisen diabetesliiton, IDF:n joka kolmas vuosi järjestettävä kongressi ja yleiskokous pidettiin lokakuussa 2009 Montrealissa, Kanadassa. Diabetesliiton panos kongressin ohjelmaan oli vahva, ja liitto myös osallistui järjestöjen näyttelyyn.

IDF:n Euroopan aluejärjestön yleiskokous järjestettiin kongressin yhteydessä, ja helsinkiläinen lääkäri Markku Saraheimo valittiin järjestön hallitukseen Suomen Diabetesliiton esityksen pohjalta.

Talouden tulee olla kunnossa

● Diabetesliiton taloudellinen tilanne kohentui vuoden 2009 aikana. Monin eri toimenpitein, ennen muuta henkilöstön toiminnan ansiosta, tilikauden tulos oli hyvin positiivinen.

Taloudenhoidossa on kuitenkin edelleen vahvistettava omaa pääomaa, jotta liitolla on riittävä taloudellinen pus-kuri yllättävien tilanteiden ja huonojen taloussuhdanteiden varalle. Liitonkin talouteen välittömästi vaikuttava kuntatalous ei ole noussut aallonpohjasta, eikä lähivuosina ole odotettavissa korotuksia RAY:n avustuksiin.

Diabetesliiton päättäjät 2010–2014

Diabetesliiton puheenjohtaja:

sairaanhoidopiirin johtaja Jaakko Pihlajamäki

- I varapuheenjohtaja: päätoimittaja Heikki Hakala
- II varapuheenjohtaja diabeteshoitaja Riitta Pajarinen

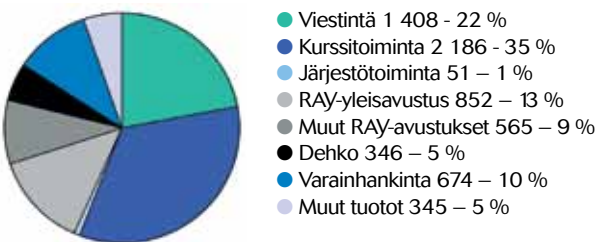
Diabetesliiton valtuuston puheenjohtaja:

kaupunginjohtaja Mauri Heinonen

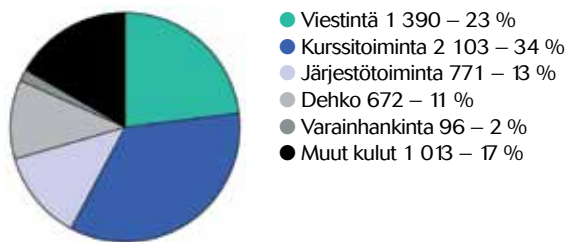
- I varapuheenjohtaja ekonomi Anders Laurén
- II varapuheenjohtaja kehitysjohtaja Eija Räihä

Diabetesliiton asioista liittokokousten välillä päättävät liittovaltuusto ja liittohallitus. Liiton toimitusjohtaja on Jorma Huttunen ja ylläkäri Pirjo Ilanne-Parikka. Lisätietoa Diabetesliiton ja -yhdistysten toiminnasta: www.diabetes.fi

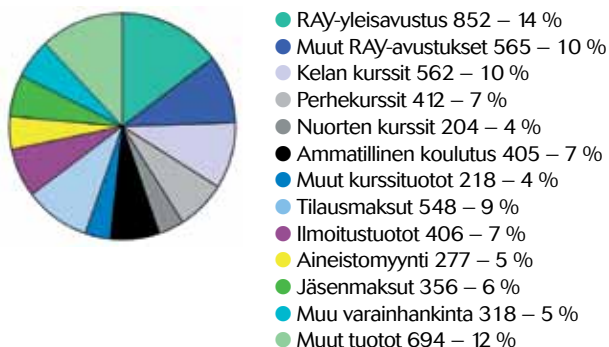
Diabetesliiton tuotot toiminnoittain 2009 (tuhansina euroina)

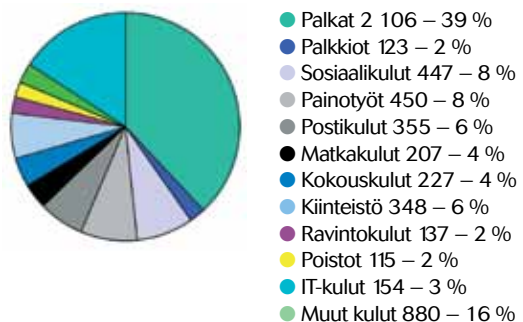
Diabetesliiton kulut toiminnoittain 2009 (tuhansina euroina)

Diabetesliiton tuotot 2009 (tuhansina euroina), yhteensä 5,82 me

Diabetesliiton kulut 2009 (tuhansina euroina), yhteensä 5,55 me

Suomen Diabetesliiton tavoiteohjelma 2011–2015

Diabetesliitto on jäsenyhdistystensä muodostama liitto, jonka olemassaolo ankkuroituu vapaaehtoiseen toimintaan. Liitto on yhteisö, jota yhdistää yhteinen tavoite diabeteksen voittamisesta ja diabeetikoiden hyvinvoinnin edistämisestä. Liiton muodostavat sen jäsenyhdistykset, liiton luottamushenkilöt ja liiton työntekijät. Liiton toiminta jakaantuu kansalaisjärjestö- ja palvelutoimintaan.

Diabetesliitto on diabeetikon tukija

- Tavoitteena on diabeetikon hyvinvointi. Hoidon hallinta ja omasta hyvinvoinnista huolehtiminen onnistuvat parhaiten läheisten, vertaisten ja ammattihenkilöstön tuella. Voimaantunut diabeetikko osaa ja on motivoitunut hoitamaan itseään.
- Diabetesliiton ja sen jäsenyhdistysten toiminnan tulee puhutella diabeetikkoja ja heidän läheisiään. Toiminnan tulee houkutella diabeetikkoja liittymään yhdistysten jäseniksi. Toiminnan rakenteet on järjestettävä siten, että jäsenet tavoittavat liiton ja jäsenyhdistysten palvelut ja toiminnan.

Tuemme diabeetikoiden hyvinvointia ja elämänlaatua korostaen henkisen tuen tärkeyttä.

- Panostamme diabeetikoiden hyvään omahoitoon.
- Tuemme lisäsairauksia saaneita diabeetikoita diabeteksen ja lisäsairauksien hoidossa, ja teemme yhteistyötä niiden potilasjärjestöjen kanssa, joiden jäsenillä ja asiakasryhmillä on diabeetikoiden lisäsairauksia.
- Tuemme diabeetikoiden läheisiä, erityisesti diabeetikkolasten vanhempia.
- Tuomme esiin diabeetikoiden ja diabeteksen hoitoon liittyviä näkökulmia sosiaalisessa mediassa.
- Lisäämme liiton palveluiden ja tuotteiden markkinointia.
- Tuemme diabeetikoita valvomaan etujaan.

Diabetesyhdistykset ovat liiton toiminnan perusyksiköitä.

- Kehitämme toimintaa niin, että eri jäsenryhmät löytävät kiinnostavaa toimintaa.
- Alueellisella toiminnalla autamme yhdistysten toimintaa, edesautamme yhdistysten välistä yhteistyötä ja mahdollistamme hankkeita, jotka ovat vaativia yksittäisen yhdistyksen toteutettaviksi.
- Tavoitteenamme on kehittää, tukea ja vakiinnuttaa terveydenhuollon ja yhdistysten yhteistyötä.
- Kehitämme liiton ja yhdistysten keskinäistä viestintää ja vuorovaikutusta.
- Tavoitteenamme on, että jäsenyhdistysten yhteenlaskettu jäsenmäärä saadaan kasvatettua vähintään 100 000 jäseneseen.
- Kehitämme liiton palveluja jäsenjärjestöille vastaamaan erilaisten yhdistysten tarpeita.

Kehitämme vertaistuen sekä yhdessä viihtymisen ja tekemisen mahdollisuuksia.

- Edistämme liitossa ja yhdistyksissä toimintamuotoja, jotka saavat ihmiset kokoontumaan, liikkumaan ja toimimaan yhdessä sekä tukemaan toisiaan.
- Kehitämme liiton verkkopalveluja järjestön monipuolisena foorumina, joka tukee sekä yhdistystoimintaa että diabeetikoita ja heidän läheisiään.

Diabetesliitto on diabetesosaamisen edistäjä

- Diabeteksen osaamista tarvitsee ennen muuta diabeetikko itse. Tähän Diabetesliitto pyrkii kahta tietä: vaikuttamalla diabeetikoihin itseensä välittömästi ja edistämällä terveydenhuollon diabetesosaamista.
- Diabetesliitto on myös palveluja tuottava järjestö, koska diabeetikon etu vaatii sitä. Liitto toteuttaa omaa kuntoutus-, koulutus- ja asiantuntijatoimintaa, koska näitä palveluja

ei muutoin ole riittävästi tarjolla ja koska hoidonohjauksen kehittämisestä ei mikään muu taho Suomessa vastaa. Osana osaamisen edistämistä liitto julkaisee myös diabeteksen hoitoon liittyviä aineistoja diabeetikoille ja ammattihenkilökunnalle. Jatkossa verkkoympäristö on entistä merkittävämpi aineistojen jakelukanava. Osa aineistosta julkaistaan myös ruotsin kielellä.

Tuemme diabeetikkoja itse kehittymään hoitonsa osaajiksi.

Tuemme diabeteksen hoitoon ja ehkäisyyn osallistuvien ammattilaisten tietotaitoa ja motivaatiota.

- Kehitämme liiton palvelutoimintaa. Tavoitteena on, että Diabetesliitto nimetään Kansainvälisen Diabetesliiton, IDF:n hoidonohjauskeskukseksi (IDF Centre of Education) vuonna 2011.
- Olemme diabeetikoiden kuntoutuksen kehittäjä. Kehitämme liiton ja yhdistysten järjestämää ja koordinoimaa sopeutumisvalmennusta, hoidonohjausta ja muita kuntoutumista edistävää toimintaa.
- Tuomme esiin liikunnan merkityksen diabeteksen ehkäisyssä ja hoidossa.
- Kehitämme monipuolisesti liiton järjestämää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille suunnattua koulutusta sekä asiantuntijapalveluja.
- Rakennamme yhteistyöverkostoja ammattihenkilöstön osaamisen parantamiseksi.
- Vaadimme, että diabeetikoiden kanssa työskentelevää osaavaa ja motivoitunutta ammattihenkilöstöä on riittävästi.

Diabetesliitto on yhteiskunnallinen vaikuttaja

- Diabetesliiton olemassaolo on itsessään yhteiskunnallista vaikuttamista. Diabetesyhdistykset vaikuttavat omilla toiminta-alueillaan ja liitto valtakunnallisesti sekä tukien jäsenyhdistysten toimintaa.

- Diabetesliiton tavoitteena on oikeuksistaan tietoinen ja oman vastuunsa tunteva diabeetikko. Yhteiskunnan palvelujärjestelmän tehtävänä on taata diabeteksen hoidon edellytykset, tarvittava lääkitys, hoitovälineet sekä hoidon ohjaus ja tuki sekä kuntoutus. Palvelujärjestelmän muuttuessa voimakkaasti liiton tulee vaikuttaa kaikilla tasoilla diabeteksen hyvän hoidon järjestämiseen. Paikallisesti ja alueellisesti vaikutetaan yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa. Lisäksi liitto

vaikuttaa valtakunnalliseen päätöksentekoon ja kehittämistyöhön sekä toimii kansainvälisesti ja Euroopan unionissa.

- Julkisuudessa haluamme antaa diabeteksestä realistisen kuvan: eläminen diabeteksen kanssa ei aina ole helppoa, mutta diabeetikon on täysi mahdollisuus elää normaali elämä.

- Kestävä tapa vastata diabeteshaasteeseen on panostaa voimakkaasti terveyden edistämiseen ja diabeteksen ehkäisyyn. Tyypin 2 diabeteksen ehkäisyä viedään pysyväksi toiminnaksi koko maahan. Myös tyypin 1 diabeteksen ehkäisy on jo näkyvissä olevaa tulevaisuutta.

Annamme oikean mielikuvan ja realistista tietoa diabeteksestä.

- Tavoitteena on diabeetikon hyvä hoito ja hyvä elämä.
- Otamme huomioon kaikki diabeetikot elämän eri vaiheissa.
- Tuomme esiin diabeteksen monimuotoisuuden, yksilöllisyyden ja lisäsairauksien riskin.
- Yhteiskunnan tulee panostaa diabeteksen ehkäisyyn.
- Yhteiskunnan tulee panostaa diabeteksen lisäsairauksien ehkäisyyn.
- Korostamme, että diabeteksen hoito kehittyy jatkuvasti ja yhä useampi diabeetikko voi elää täysipainoista elämää.

Toimimme diabeetikoiden ja heidän läheistensä elämänlaadun turvaamiseksi.

- Diabeetikoiden tulee olla samanarvoisia muiden kansalaisten kanssa.
- Hoidon saatavuus ja laatu eivät saa riippua diabeetikon sairauden tyypistä, asuinpaikasta, sosiaalisesta asemasta eivätkä hänen henkilökohtaisista ominaisuuksistaan.
- Diabeetikoiden tulee saada edellytykset diabeteksen hoitoon yksilöllisten tarpeidensa mukaan.
- Dehkon päättyessä luomme laajan kansanterveysohjelman valtimoterveyden edistämiseksi.

Suomen Diabetesliitto pähkinänkuoressa

Diabetesliitto

- kansanterveys- ja potilasjärjestö, perustettu 1955
- henkilöjäseniä jäsenyhdistyksissä noin 60 000
- toimii arvojensa mukaan: ihmistä kunnioittaen, luotettavasti, yhteistyökykyisesti ja uutta oppivasti
- palkattua henkilöstöä 61
- Diabeteskeskus on Diabetesliiton keskus toimisto ja valtakunnallinen kurssikeskus

Diabetesyhdistykset

- 107 paikallista diabetesyhdistystä ja Nuorten Diabetesyhdistys
- jäseniä 58 624, lisäksi diabeetikkolapsia jäsenrekisterissä 3 288

Ammatilliset jäsenyhdistykset

- Diabeteshoitajat ry
- Suomen Diabetestutkijat ja Diabetologit ry
- Suomen Diabetes Education study Group (Suomen Desg) ry
- Suomen Jalkojenhoitaja- ja Jalkaterapeuttiliitto ry

Diabetestutkimussäätiö

- lahjoitusvarojen pohjalta tutkimusapurahoja jakava itsenäinen säätiö
- Diabetesliiton ja -yhdistysten perustama 1976
- asiamies Diabeteskeskuksessa
- www.diabetestutkimus.fi

Ota yhteyttä!